

veziLO

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Kosovu. 1981. leta se je svet razburkal: streljali so na pa-peža, na Reagana, prerašetalji so Sadata, Natali Wood so našli utopljeno, sto osem-deset ljudi je našlo smrt na Korziki, na gori San Pietro.

V Beti smo praznovali 25-letnico delovanja, tambu-raši so prejeli najvišje občinsko priznanje, po igriščih se je pričela poditi ženska roketna ekipa, v pevski zbor Beti je prišel med dru-gimi pet Zvonko Pugelj – Volk, Slovenci smo uvedli usmerjeno izobraževanje, Beti je postavila okrog sebe dobršen del ograje, okrog Kometa so zasadili drevesa, zelenje in rože, Metličani so dogradili otroški vrtec in iz-kopali nekaj kubikov zemlje na prostoru, kjer bo čez leta poslovno – trgovski center, najbolj pa smo vrteli jezike o volitvah, ki bodo drugo leto.

Še veliko dogodkov je bilo, pomembnih, pretresljivi-h, veselih, žalostnih. Ven-dar – zdaj ni čas za solze. Prihaja čas dela, resnega, zavzetega. Horuk v nove case!

Srečno!
Urednik TONI GAŠPERIČ

Zdaj ni čas za solze

1981. leto bo zbrcalo vsak čas. Malokdo bo jokal za njim, kvečjemu ploskali bomo njegovemu koncu, kajti zaguljeno je bilo, da je kaj. Srce nam je počasneje utripalo, ker ni bilo kave. Krvi pritisk nam je zrasel do eksplozije, saj so se življenjski stroški povečali do vreliščne točke.

Dinar je devalviriral, inflaci-ja se je razbohotila kot naj-bolj pohotna in pregrešna babnica. Marsikomu je počila trebušna predpona od na-porov, ki jih je vlagal, da bi izvažali, izvažali, izvažali. Ukinili so kredite. Zdaj za-klapamo garaže, da nam ne bi ponoči vtihotapili vanje neprodanih avtomobilov. Letali smo za devizami kot izterjenci za kurbami na Pi-gallu, da smo lahko uvozili, uvozili, uvozili, kar smo nuj-no potrebovali. Sicer bi lahko zaprli fabriška vrata. Ustavili smo marsikatero in-vesticijo, v potne liste pa so

nam pričeli pritiskati žige, da smo prenesli čez mejo 1500 dinarjev.

Na bencinskih črpalkah so zamenjali ceno bencinu, bicikli in noge so postali spet pomembni artikli za premikanje z mesta na mesto. Ugrabiteljski začetni-ki so si prilastili letalo, ne-kajkrat je zmanjkalo toaletnega papirja, ker smo preveč sračkali, zvedeli smo, da pade na glavo prebivalca 1000 (tisoč) dolarjev 'pufa', nekaj republik si ni oskrbelo deviz za nafto in so traktorji stali na njivah, za še posebej sive lase pa so poskrbeli na

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža Slava Jurajevčiča se iskreno zahvaljujem vsem, zlasti pa sodelavkam in OO ZS „KOMET“ za izrečena sožalja, podarjene vence in spremljanje na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena
Anica Jurajevčič

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega očeta Nikole Zagorca se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata in sodelavcem iz barvarne TOZD metraža za izrečeno sožalje, podarjene vence ter za denarno pomoč.

Žalujoča hčerka
Ljubica Ivaniš

ZAHVALA

Ob boleči in tragični izgubi našega še ne triletnega sinčka Jernejčka se zahvaljujemo delavcem iz Kometa, in sicer za darovano cvetje ter tolažilne besede. Tako bomo lažje preboleli hudo srčno rano, ki nas je tako nenadoma prizadela.

Družina Štrekelj

ZAHVALA

Ob prerani smrti naše drage mame Marije Radakovič se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD kodranka za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki so našo mamo pospremili na njeni zadnji poti. Žalujoči hčerki: Ana Novosel in Mira Radakovič

ZAHVALA

Ob smrti očeta Nikole Zagorca se iskreno zahvaljujem sindikalni osnovni organizaciji in sodelavcem TOZD konfekcija Metlika za izrečeno sožalje, podarjene vence in denarno pomoč.

Zorica Lugar

SKLEPČNOST ZAGOTOVLJENA

Delavski svet, ki je bil ustanovljen 27. maja 1980. leta, je imel do konca 1981. leta šestnajst rednih sej, tri izredne, eno razširjeno in slavnostno sejo ob 20-letnici obstoja delovne organizacije. Skupaj enaindvajset sej, kar pomeni, da se je sestajal skoraj vsak mesec. Delegati delavskega sveta so s prisotnostjo vedno zagotovili sklepčnost.

SEKRETAR SONJA ZORC

Osnovna organizacija zveze komunistov je imela 17. decembra programsko-volilno konferenco, na kateri je bilo izvoljeno tudi novo vodstvo. Sekretariat sestavlja pet članov, za sekretarja pa je imenovana Sonja Zorc.

NAGRADE IN PLAKETE

V okviru praznovanj občinskega praznika in Dneva republike 29. novembra smo v Kometu podelili jubilejne nagrade in plakete s priznanji za dvajsetletno neprekinjeno delovno dobo v naši organizaciji. Plakete s priznanji za dvajset-

RAZSTAVA – v sejni sobi TOZD kodranka in volna je bila razstava slik, nastalih v času prve metliške slikarske kolonije. Delavci so si jo z zanimanjem ogledali še posebno zato, ker so upodobljeni motivi iz Bele krajine. V naslednjem letu bo podobnih kulturnih akcij v Beti še več.

Komet: kronika

V delovno organizacijo so po 20. septembru prišli: Mihalič Jadranka, Škabar Martina, Prašin Josip, Janžekovič Irena in Guštin Nežka. Našo delovno organizacijo pa so zapustili: Brinc Antonija, Cigič Biserka, Petrušič Marica, Žele Marjetka, Tenčič–Vukobratović Milka, Bakarič Jagoda, Cigič Ana, Maletič Marica, Katarinčič Nada, Tomašič Marica, Čulig Mirjana in Crnič Mira.

V Starem trgu ni bilo novo zaposlenih, prav tako nihče ni zapustil kolektiva.

Ob koncu leta 1981 je vse skupaj zaposlenih 448 delavcev.

JAGODIČ CVETA

letno dobo v Kometu so dobili Anton Muc, Pavla Ivec, Ana Kabur, Dragica Kabur, Marica Kabur, Milena Muc, Jože Urh in Anica Vipavec.

KOMET: SINDIKAT NE SPI

Osnovna organizacija zveze sindikatov še vedno sodeluje pri evidentiranju možnih kandidatov za volitve v samoupravne interesne skupnosti, zbor združenega dela in v vse samoupravne organe Kometa. Volitve bomo imeli konec marca ali v začetku aprila prihodnjega leta. S. Z.

FRANCE MILEK – Dirigent Metliškega mešanega pevskega zbora Beti Franc Milek je prejel ob našem jubileju posebno priznanje za uspešno vodenje zbora. Izročil mu ga je Miroslav Štimac, glavni direktor delovne organizacije Beti. Ploskanju ni bilo ne konca ne kraja.

VSE VEČ NEZAPOSENENIH V ZAHODNI EVROPI

Zadnje mesece se je že tako zaskrbljivo visoka stopnja nezaposlenosti v državah evropske gospodarske skupnosti še povečala. Več kot deset odstotkov nezaposlenih imajo v Belgiji (12,8), Veliki Britaniji (11,5) in Irski (10,4), najmanj pa v Luksemburgu in Grčiji, kjer je nezaposlenega manj kot en odstotek aktivnega prebivalstva. Zaskrbljivo je tudi to, da je med nezaposlenimi največ mladine, ki je pravkar končala šole.

PRVOMAJSKA NAGRADA DELA 1982

Do petega januarja 1982 imajo temeljne organizacije še čas, da na podlagi sklepov zborov delavcev, delavskih svetov ali družbenopolitičnih organizacij predlagajo kandidate za prvomajsko nagrado dela za leto 1982. Predlagani kandidati so lahko tisti, ki dosegajo izjemne delovne uspehe na družbenopolitičnem in proizvodnem področju in tako pripomorejo k oblikovanju socialističnih samoupravnih odnosov in napredku našega gospodarstva.

TOVARIŠKO SREČANJE – Popoldanske ure so bile namenjene tovariškemu srečanju. Vsi, ki so jih srbele pete, so se lahko zavrteli ob igranju ansambla Zarja. Zapišimo še to, da je program povezovala Majda Vardijan, da je bilo veselo, zabavno in nepozabno. (Foto: Janez Žele)

PEVSKI ZBOR – V kulturnem delu praznovanja je sodeloval Metliški mešani pevski zbor Beti, ki je zapel pod vodstvom Franceta Mileka. Ubrano in lepo.

MIROSLAV ŠTIMAC – Glavni direktor delovne organizacije Beti Miroslav Štimac je v svojem govoru poudaril da imajo zasluge za velik razvoj Beti prav vsi delavci, ki so se dolga leta odrekli višjim osebnim dohodkom, da bi bila Beti to, kar danes je. In Beti je danes močna ter trdna delovna organizacija, z jasno začrtanimi cilji v prihodnosti.

SEKSTET VITIS – Vodi ga Marjan Končar. Pel je v novih oblekah in vsi gledalci so bili edini, da so fantje prijetni tako za oko, kot tudi za uho.

JUBILANTI – Med jubilarji dela je bil tudi Mirko iz Črnomlja. Poleg direktorja Štimca mu je čestital tudi Anton Matjašič, predsednik delavskega sveta delovne organizacije Beti. Pa še kopica sodelavcev in znancev.

FRANC VRVIŠČAR – Predsednik metliške občinske skupščine Franc Vrvišar je v pozdravnem govoru podčrtal zasluge Beti za celovit in skokovit razvoj občine med Gorjanci in reko Kolpo. „Metliko bi si težko predstavljali brez Beti,“ je strnil svoje misli.

TAMBURAŠI METLIŠKE FOLKLORNE SKUPINE IVAN NAVRATIL – Povabili smo jih, in igrali so nam. Vodi jih Stanko Križ, letos pa so dobili za svoje delo najvišje občinsko priznanje. Zaslužili so ga.

ANTON MATJAŠIČ – Predsednik delavskega sveta delovne organizacije Beti Anton Matjašič je vodil sejo ob praznovanju 25-letnice podjetja. Pozdravil je jubilarne dela, goste, delavce, ki so dobili posebna priznanja za prizadevno, vestno in dolgoletno delo. V delavnem predsedstvu so bili: Vera Klobučar, Marija Vukmanič in Dušan Rus.

Bajke o grehu

Nikoli ni bilo večje spolne svobode, kot je danes. A kljub temu grešijo tisti, ki so prepričani, da jo mladi ljudje zlorabljajo. Res pa je, da mladi ljudje danes ne verujejo več v bajko, da je spolnost grešna. Hkrati odkrivajo, da pomenita globoka ljubezen in resnična nežnost mnogo več kot samo spolnost.

Odrasli so tisti, ki morajo pokazati mladim ljudem pot k zdravemu spolnemu življenju. Razumno, pozorno, taktno in brez sramežljivosti morajo starši in vzgojitelji varovati mlade ljudi pred napakami, ki lahko vplivajo na vse njihove življenje. Ta pomoč je pomembnejša kot nekoč, ko mladi še niso imeli toliko svobode. Tudi brez svoje volje današnji mlad človek sprejema nekakšno vrsto pionirskega dela. Rešen strogih predpisov, hkrati pa tudi nezashiten pri poplavi spolnosti - stopa današnji mlad človek na spremenjeno področje ljubezni.

Mladim ljudem ne bo lahko, ker si prizadevajo, da bi bili bolj pošteni, kot so njihovi očetje in matere. Starši, ki imajo odrasle otroke, nenehno čutijo njihovo vztrajno željo, da potrdijo sami sebe, da sami odločajo, kdaj in komu se bodo darovali.

Večina mladih sprejema svojo svobodo predvsem z odgovornostjo za svoja dejanja. Ankete na zahodnonemških fakultetah so pokazale, da je imelo od 100 študentov med 20. in 21. letom 43 odnose samo z enim dekletom. Med 26. in 30. letom jih je še 29 bilo zvestih prvemu dekletu.

Med 100 študentkami v starosti 20 let jih je 54 imelo intimne odnose samo z enim moškim, le 14 pa ni poznalo nobenih omejitev in so izmenjale šest in več ljubimcev.

Se bolj preseneča podatki, da polovica anketiranih študentov in študentk sploh ni imela spolnih odnosov.

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Kometa, ureja uredniški odbor: Toni Gasperič (glavni in odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Žele, Desimir Milovanovič, Vida Segina, Marija Jakljevič, Jože Gerkič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Žele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miodir Čikič, Ivan Brodarič in Irena Kostevc. Tehnični urednik: Janez Pezelj. Vezi- lo izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Priprava in stavek ČZP Dolenjski list, Novo mesto, tisk: Knjigotisk, Novo mesto. Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, Metlika.

Tudi med mladimi ljudmi, ki so se zaposlili v ustanovi ali tovarni, je podobno: pozitivno mislijo o zakonu in družini in večino spolnih odnosov usmerjajo k sklenitvi zakonske zveze.

To je torej dejstvo: predzakonski spolni odnosi so pri današnjih mladih ljudeh nekaj povsem naravnega. A kljub temu jih mladi ljudje ne uporabljajo razuzdano. Dekleta in fantje vedo, da zgolj telesno uživanje ni dovolj in ne more biti jamstvo za srečo.

Lahko bi celo rekli, da se pri mladih ljudeh pojavlja odpor proti zlorabljanju svobode. Fantje in dekleta odkrivajo nov svet: radost zavoljo prostovoljne vzdržnosti. Ta pojav bi lahko razlagali za ponovno rojstvo romantike.

Štirje mladi ljudje so izpovedali, kaj mislijo o tem.

„Ze leto dni hodim s študentom prava“, pravi 21-letna Erika S. iz Hamburga, študentka slikarstva. „Vse kaže, da se bova poročila prihodnje pomlad. Odločila sva se, da najine ljubezni ne bova prodala za male denarje. Želiva vse življenje preživeti skupaj. Torej imava veliko časa. Iz osebnih prejšnjih izkušnje veva, da ni dobro hiteti s spolnimi odnosi in da morejo le-ti prinesiti grenka spoznanja.“

Winifred M., 24-leten uslužbenec iz Muenchna, priznava:

„Nenchno sem bil na lovu za nekakšnim svojim idealom. Prej sem imel številne prijateljice. Vse sem zlahka osvojil in jih tudi zlahka zapušchal. Pridobil sem si izkušnje: česta menjava pelje naravnost v duševni vakuum. Nekaj ugasne v človeku, ga stori za vedno nezadovoljnega. To sem dojel šele tedaj, ko sem srechal dekle, ki mi je odprla oči: ima osemnajst let in jaz sem njen prvi fant. Od mene je terjala, da spoštujem njen sklep, da pred zakonom ne pripade nikomur. Sprva me je to osupilo. Helga nima nobenih moralnih in ne verskih vzrokov za takšno pojmovanje. Preprosto mi je rekla: Želim, da moški, za katerega

sem sklenila, da se bom poročila z njim, vzdrži težko izkušnjo zavoljo mene. Vem, da je to tvegano - morda ga bom prav zavoljo tega izgubila. Toda prav to je tisto, kar me zanima - vse imeti ali nič!“ Zdi se mi, da bo Helga zmagala. Ze pet mesecev se videvava vsak dan in v meni raste nekakšna moč, ki mi bo omogočila, da doseževa cilj, ki ga je določila.“

Reinhold F., 20-letni delavec iz Hanovra, pravi:

„Se nisem imel prijateljice, poslušam pa številne prijateljce, ki se hvalijo s svojimi ljubezenskimi uspehi. Zame je ljubezen nekaj resnega, nekaj, kar ni za igro. Čakal bom, dokler ne bom srechal dekleta, ki misli prav tako kot jaz.“

Angelica F., 17-letna prodajalka iz Goetigena, meni:

„Vse kaže, da sem nepopravljivo romantična: rada bi se poročila s človekom, ki ga bom imela rada, in hočem z njim preživeti vse življenje. Morda je to napak, a sem trdno sklenila, da zve, ali še obstaja prava ljubezen.“

Mladi znajo starejšim tudi pogosto pokazati, kje so njihove napake. Mladi ljudje ne dajo danes pet par za dvojno moralo, trike in prevare. Nimajo vzvišenega mnenja o družbi, ki:

... obsoja predzakonske spolne odnose, ugotovljeno pa je, da je okrog 70 odstotkov žensk in 87 odstotkov moških stopilo v zakon s predzakonskimi spolnimi izkušnja-

mi; ... ščiti zakon tudi tedaj, ko partnerja nimata nič več skupnega; ... nezakonske otroke na vse mogoče načine ponižuje, kljub temu da imajo z zakonom priznano enakopravnost z zakonskimi otroki; ... omejuje prekinitve nosečnosti, to celo kaznuje, kljub dejstvu, da s tem ustvarja nezadovoljstvo matere in nezaželeno otroke.

Pismo Ane, matere 18-letne hčerke, namenjeno ženskmu časniku, je zelo zanimivo:

„Pred kratkim sem prebrala, da švedska psihologinja Merit Hertmann-Erikson svetuje staršem, naj ne prepovedujejo otrokom, da si pripeljejo ponoči k sebi prijatelja ali prijateljico. Bolje je, da je otrok pod „svojo streho“, kot pa da prve spolne izkušnje doživi na zadnjih avtomobilskih sedežih ali na kakšni klopi v parku. Tako starši ničesar ne tvegajo. Nasprotno: ohranijo zaupanje otroka, krepijo pa njegovo samozaupanje in občutek odgovornosti. Pozdravljam misli te hrabre žene. Moja hči je imela srečo, da je srečala poštenega in dobrega fanta. Vedno je dobrodošel v našem domu. Ker še nista samostojna, je bolje, da počakata s poroko. Meni je bilo od vsega začetka jasno, da bo njuna zveza pripeljala do tistega, kar drugi starši imenujejo neumnost in navadno zavoljo nje povzročajo škandale.“

S hčerjo sem se dolgo in odkrito pogovorila in jo vpeljala v vse skrivnosti prvega spolnega odnosa. Podoben pogovor je imel mož s fantom, potem pa sva odpotovala na vikend. S tem sva morda zagrešila napako, ki zadeva obstoječe norme nravnosti in ukoreninjena pojmovanja, gotova pa sva, da najina hči ne bo trpela zavoljo nepotrebnih očitkov vesti. Še nekaj: to je pomladi mojeg moža in mene. Spomnila sva se dneva, ko sva se vzljubila. Sreča je nalezljiva.“

LEP OBČUTEK

Vsem sodelavcem iz TOZD kodranka in volna se lepo zahvaljujem za denar, ki so ga zbrali, ko nam je pogorelo gospodarsko poslopje. Lep je občutek, da človek v nesreči ni sam.

Zlata Reherić

1982	31. XII.	POLMER	KARTKA IGRA	V. IN AD. ČAKA ABECEDE	PRIRODA	IV. IN B. ČAKA ABECEDE	URB. VODBA SLOVEN. OKTETA	ORANJE	FEVDNIKI	KISIK	DOBRE ALI SLABE	POKERINA V AČIČI	VEŠČANJE PO ZNAČILNOSTIH	IZOLIRATI
		SLAPOVI ZMA								EGIPC. SVETIONK.				
		SMITH								AVSTRICA				
STAN U				AB. ČAKA ABECEDE		SEVER (NEPN) JOBOVA		KERO P. BLEU NOVHANSK						
POVESNA										SADOBNO GRAHO - PVAHNE VEK				
FRAN. M. INE (NARA PISAVA)				ZIVLENA. TORBAREN KINO V LJUBLAHI								ZACIVAN IVO (V VNEBO - T. ČUKU)		
		KITAJSKA DEN ENINA GEULA ČAKA					BOLEIN JETRE OSARVAHO JARCE							
PLAT					KOR. PALT. AVSTIČE AČIČ. SLOPIVA				VPIŠI: ASOCI SVALIČA HALADCI					
LETOPISU							Č. ČAKA ABECEDE							GAŠKA ČAKA
IZVRSNI ODBOR		PARADIVA							INDUST. KANTINA					
ALEKSAN. DR. P. ČIČ		MEEVLA. DSE TOVA									IGRALKA EVA...			
				PRIVAHI. ŠČE V ZARBU			PANU. SKUPIVA							

ČESTAVIL: S. NOVAK